

A REGGEL

POLITIKAI NAPILAP

Vidéki előfizetési árak:

Egész évre	— — —	14.— K
Fél évre	— — —	7.— K
Negyedévre	— — —	3.50 K
Egy hónapra	— — —	1.40 K

Főszerkesztő:
Dr. GENCSI SAMUFelelős szerkesztő:
FEHÉR ÖDÖN

Előfizetési árak helyben:

Egész évre	— — —	8.— K
Fél évre	— — —	4.— K
Negyedévre	— — —	2.— K
Egy hónapra	— — —	—70 K

Az országos alkotmánypárt megalakulása.

Irta: Dr. Gencsi Samu.

Igazán többet vártunk. — A leadott program igen szépen fogalmazott írásmunka, de mint-ha azt már többrendű tankönyvben olvastuk volna. Természetesebben szebben és tudományosabban. Csak izelítőnek idézzük a következőket:

„Közgazdasági életünk fejlesztése, termelésünk fokozása azok az eszközök, amelyekből kereskedelmi mérlegünk javulását várjuk. Ez a fejlesztés az állam és a kormányzat céltudatos, tervszerű tevékenységét, esetleg anyagi támogatását is igényli, viszont a nyomában járó vagyonsodás és jólét, — vásárlási és fogyasztási képesség, az állam pénzügyi helyzetének alapja. Az államra váró feladatok megoldásának első feltétele az állami pénzügyek rendezettsége. Nemcsak az általános fegyverkezés, de ettől eltekintve a törvényszerű szükségességgel fellépő ár-emelkedés egyfelől, másfelől az állami tevékenységnek újabb és újabb terekre való kiterjesztése mind fokozottabb mérvben veszik igénybe az állam pénzügyi erejét.”

Vakulj magyar! Ezekből az az általános érvényű tanításokból válogasd ki azt, a mi jól esik és a hon üdvre derül.

Az egész program nem egyéb, mint összefoglalása azon cikkeknél, melyeket a tudomány mint a boldog státusélet feltételeit megállapított. Valljuk magunk is, de kétkedünk, hogy valaha megvalósulhatnak. Utopia az egész s így azt csak mint szép irálygyakorlatokat vehettük tudomásul.

Egész más a vezér beszéde. Az már a földön mozog és mint ilyen megérdemli, hogy annak egyes részeivel foglalkozzunk.

A nemes gróf fájlalja a tulságosan centralizált kormányhatalmat. De hát tisztelettel kérjük, hol van az a tulságos kormányhatalom, mikor azt sem tudta megakadályozni, hogy az előző miniszterelnök fejét ve-

gyék? Hol van az a hatalmi tultengés, mikor azt sem tudta meggátolni, hogy ugyanazon bíró, aki előbb marasztaló ítéletet hoz, azt utóbb megváltoztassa. Hol van az a hont veszélyeztető központi erő, amely annyi hatalommal sem rendelkezik, hogy a miniszterelnököt, aki elvégre sem tett egvebet, mint azt hogy a nagy nyereséggel dolgozó bankot a kormány céljaira megköpölyözte azon embert, akit bukása után Európa legelső gavallérja correctnek jelölt meg: a bitófánál is rettentőbb polgári haláltól megmentse? Mese az a tulságos központi hatalom.

De a nemes gróf ugyanegy lélekzétvételeiben megis találja azon centralis erőfejlesztés indokát a hatalmas kormány missiójában. Nos, ha léteznék is ezen túlzott központi erő, vajjon nem kívánatosabb-e az ezen missió, mint a gyenge kormány és ennek révén az obstrukció?

Folytatólag megtudjuk, hogy a derék vezér tulajdonképpen egyetért Tiszával és csupán az erő centralizálásának kérdésében tér el tőle. Ez tulajdonképpen doktrinair kérdés, amelynek helyes voltát vagy helytelenségét nem elvi alapokon, hanem azon talaj szerint kell eldönteni, amelyen a centralizált, vagy pedig ellentétét, a széttagolt erőt alkalmazni kívánjuk. És most kérjük a tisztelt gróftól: vajjon üdvösnek tartja-e nálunk a szertelen decentralizációt, ahol néhány képviselőnek módjában és lelkiismeretében állott a magyar parlament munkáját a házszabályok szándékos fére magyarázásával in aeternis megbénítani?

Az obstrukciót a nemes gróf szimptomatikus jelenségnek tartja. Ok: az ellenzék üldözötése. Ugyan t. gróf ur, hát 1905-ben nem ugyanaz a rendszer volt, mint ma? Nem az a Tisza

István volt a kormány feje? És az ellenzék mégis kiborította a kormányt, a szabadelvű pártot.

Később azt mondja, hogy visszaéltek az obstrukcióval, — ezért győzött Tisza, de ő nem állt meg féluton, hanem régi eszméit megvalósította. De t. gróf ur, ez csak nem komoly vád? Hát mi lett volna a helyes? Talán az, hogy az obstrukciót daldalmenetben hordozza körül? — Ha volt hiba, akkor abban állott, hogy az összeült országgyűlésnek nem az volt az első dolga, hogy az obstrukciót nyomban megfojtsa.

Az is szálka az ő szemében, hogy a kormánypárt az atrocitások után nem kereste az érintkezést. Hát uramfia, hogy lehet ezt meg is kísérelni akkor, mikor a politikában csaknem kötelező magánérintkezést megszakitják, mikor más eszköz híján már embervadászatra, becsületrablásra vetemednek azok, akik végre sem ellenségek, hanem csupán politikai ellenfelek.

Az is baj, hogy rögtön nem volt választás a híres kidobás után? Ugyan-ugyan, hát ha ilyen praecedent alkotnak, vajjon ki gátol meg 10, sage tíz bús magyart abban, hogy a legközelebbi országgyűlésen ismét ily jelenetet rögtönözzen és ezen uton a mindenkori kormányt vazallusává ne tegye!

Hogy pedig az új választási törvény megalkotása után sem rendeltetett el a felosztás, azt a t. gróf ur maga megindokolja, mikor a segédrendelkezések megalkotását és bíraskodás hiányát — természetesen egész más indokokból — latba veti.

Aztán jön a nagy ágyu. Veszélyezteteti a jelenlegi rendszer a korona és nemzet közötti harmóniát!? Bocsánat, t. gróf ur, ezt már nem tudjuk elhinni, ha még oly bölcsek ajkáról kél is e sóhaj. Talán akkor volt nagyobb harmónia, mikor a híres szeptemberi kihallgatáson ad audientum verbum lettek a dicső palota forradalmárok beidézve és sarkantus meg katonás boka-összeveréssel tudtukra adatott, hogy: „sic volo, sic jubeo“!

És így vagyunk az egész vo-

nalon. Tulságos munkára vállalkozott a nemes gróf. Ott akar különbségeket kimutatni, ott rajzol rémképeket, a hol ilyenek nincsenek. A magyar társadalom ezeket nem fogja bevenni.

Botrány egy megyegyűlésen
cim alatt a „Pesti Hírlap“ vasárnapi számában egy közlemény jelent meg, amely valótlan-ságokat tartalmaz. A lap tudósítója már a gyűlésnek azt a részét, — amelyen a Huszthy Béla indítványa felett folyt a vita, tendenciózus elferdítéssel állítja be. Az a párbeszéd pedig, amely a Pesti Hírlap szerint a főispán és Huszthy Béla között lefolyt és állítólag „haragos elválásra“ vezetett, nem egyéb teljes valótlan-ságnál, amelyből semmi sem igaz.

Justh Gyula elkésereése.

Justh Gyula sehogyse tud megbékülni az új pártalkulással s s nagy elkésereéssel beszél a grófokról, különösen Andrássy Gyuláról. Régi párthivei előtt igen erős hangon nyilatkozott a kuruc vezér:

— Elhatároztam — ugymond, hogy nem veszek részt többé a politikai életben, azt azonban ami most történik, nem hagyhatom szó nélkül. Én sohasam szerettem sem Andrássyt, sem Apponyit, sem Károlyit. Mánások, hatalomratörők és nincs meggyőződésük. Andrássyt csak a személyes gyűlölség és hatalomrajutás vágya vezeti. Károlyi pedig még nem régen a vezére volt a radikálizmus ellen való harcnak. Egyik sem nemzeti és egyik sem radikális politikus, — miért akarnak hát radikális és nemzeti küzdelmet vezetni? — Megmondom, hogy miért? A hatalomra jutásért. A másik oldalon nincs helyük, hát itt akarnak urak lenni, hogy a mi katonáinkat métegyezték meg és a mi területeinket sajátítsák ki. — Egészen világos munkát csinálnak. Hogy tönkre tegyék a függetlenségi pártot, előbb engem kellett eltenni az utjukból. Tehát letörték. Most az a praktikájuk, hogy szép lassan átcsalják a pártot is Andrássy karjai közé. — Ezért szervezték az egységes függetlenségi párttal párhuzamosan az Andrássy-pártot. Rettenetesen felháborít az, hogy az Andrássy-pártba egy tucat függetlenségi-párti belépett. Hiszen ez közönséges elvtagadás, nyílt hitehagyás. Ezeket végképpen elvesztette a párt. Értük nem kár, a

mandátumukért, a kerületeikért azonban kár. Ezeknek szintisza, függetlenségi népe nem tehet arról, hogy becsapta őket szeretett képviselőjük. Azért jöttem fel Pestre, hogy tiltakozzam az Andrássyék politikai merénylete ellen és nyíltan megbélyegezzem azokat a hitehagyó függetlenségieket, akik cserben hagyták a függetlenségi zászlót és ezzel egyenes árulást követtek el.

Egyházkerületi közgyűlés.

Miskolcz, szept. 15.

Az ág. evangélikus egyházkerület közgyűlése tegnap kezdődött Miskolczon. A miskolczi evangélikus egyháztanács vasárnap a pályaudvaron fogadta az érkezőket. Az egyháztanács tagjai délután 5 órakor vonultak ki a pályaudvarra.

Félhatkor érkezett meg Szentiványi Árpád kerületi egyházfelfelügyelő. Geduly Henrik püspök 6 óra 18 perckor érkezett meg Nyiregyházáról.

Lichtenstein László egyházfelfelügyelő üdvözölte a püspököt, aki meleg szavakban mondott köszönetet a szíves fogadtatásért. — A pályaudvarról a Korona-szállóba hajtottak a vendégek.

A pályaudvarról az egyház tanácstermébe vonultak. Itt Radwány István kir. tanácsos, a hegyaljai egyházmegye nevében, mint annak felügyelője üdvözölte a kerületi elnökséget.

Geduly püspök Radyány Istvánt, mint az egyházkerület Simonját üdvözölte.

Ezután az evangélikus egyház dalárdája szerenáddal üdvözölte a püspököt, aki kifejezte elismerését Becht József karnagynak.

Ezután a társaság a Korona-szállóba tért vacsorára.

Ma a jogügyi, pénzügyi és tanügyi bizottságok tartották ülésüket, melyen a közgyűlés tárgyait készítették elő.

A tulajdonképeni közgyűlés szeptember 17-én kezdődik és 18-án kezdődik.

Ma este 5 órakor az ág. hitv. ev. templomban ünnepélyes istentisztelet lesz. Utána esti 6 órakor a gyűlés előértekezlete, majd ismerkedési este a Koronán.

Dél előtt 11 órakor a miskolczi ág. hitv. ev. nőegylet löncsöt ad a gyűlés tagjainak.

Az alkotmánypárt elnöksége

Budapest, szept. 15.

(Telefonjelentés.) Az országos alkotmánypárt tegnap Darányi Ignác elnöklésével ülést tartott. Elnökül gróf Andrássy Gyulát, — alelnökül gróf Hadik Jánost és Gál Sándort választották.

Elfogták a szélhámos ál-tűzérőhadnagyot. Miskolczon is megfordult.

Miskolcz, szept. 15.

(Saját tudósítónktól.) Jelentette A Reggel, hogy a miskolczi rendőrség távirati megkeresésben figyelmeztette a kassai rendőrséget, hogy egy szélhámos ál-tűzérőhadnagy tart Miskolcz felé, aki Tátralomniczon és más előkelő felvidéki fürdőhelyen vakmerő csalásokat követett el. A rendőrség a távirati utasítás-hoz híven figyelte is a pályaudvarokat, de a tettest nem sikerült elcsipni. Az egyenruhás szélhámos: Erdélyi József meg is érkezett Miskolczra, sőt egy teljes napig itt tartózkodott. Ugyátszik azonban, hogy ez a város nem tetszett neki, nem találta elég alkalmasnak a terepet és mielőtt még eredményes munkát végzett volna, hátat fordított a városnak. Hiába, Miskolczon már bajos boldogulni egyenruha-trükkkel. — Itt valami újabb valami merészebb kell, mert ál-tűzérőhadnagyként nem dőlnek be.

Az egyenruhás szélhámos működéséről és kézrekerítéséről itt közlünk tudósítást:

A megfőzött gróf.

E hó 5-ikén Tátralomniczon egy elég jó megjelenésű tűzérőhadnagy érkezett és egyenesen a „Palota” szállóba hajtatott, — ahol a bejelentő lapot így töltötte ki:

Erdélyi József
tűzérőhadnagy

Budapest.

A főhadnagy ur a szobájában megreggelizett és a déli órákban a fűrdőigazgatóságot felkereste és előadta, hogy ő katonai pilóta és azért jött Lomniczra, hogy ott sikeres felszállásokat rendezzen. A főhadnagy ur a délután folyamán gróf Zichy, a „Tátraklub” elnökét felkereste és neki egy jót mesélt nagyszerű felszállásairól és meséinek az lett eredménye, hogy a gróf a felszállás céljaira a löverseny-teret díjmentesen átengedte.

Munkában.

A főhadnagy ur élni kezdte a világot, evett, ivott, de csak a saját szobájában s ez egy kissé gyanussá lett és harmadnap a szálloda vezetősége a főhadnagy urnak egy 55 koronás számát mutatott be és kérte a kiegyenlítését, de a főhadnagy ur a számla kiegyenlítése helyett meglépett, azonban az állomáson a szálló helyettes igazgatója elcsippte és a számlát újból átnyújtotta neki. A főhadnagy nem jött zavarba. Előkelően a belső zsebébe nyúlt és kivett egy katonai menetlevelet, mely szerint Erdélyi József a 18. tüzérezred főhadnagya katonai repülő terek tanulmányozására kiküldetik, és az igazolás után Erdélyi főhadnagy ur nagybocsánatkérés közepette kijelentette, hogy pénze elfogyott

és kérte az igazgatónak szíves elnézését és megígérte, hogy a számláját 48 óra alatt ki fogja egyenlíteni. Az igazgató az ígéretet tudomásul vette és a főhadnagyot engedte utazni.

A 48 óra elmúlt, de pénz nem jött. Az igazgatóság a 18-ik tüzérezredet megkereste és Erdélyi főhadnagy esetét bejelentette. A tüzérezred a feljelentésre azt válaszolta, hogy Erdélyi főhadnagy az ezred kötelékébe nem tartozik.

Keresi a rendőrség.

Most már a lomnici rendőrség lépett akcióba és a kassai rendőrséget megkereste, hogy Erdélyi József főhadnagyot nyomozza és tartóztassa le. A kassai detektívek megállapították, hogy Erdélyi József, Bauer Károly tüzérfőhadnagy név alatt először az Európában volt megszállva és 9-én reggel fizetés nélkül ellépett, a detektívek azt is kinyomozták, hogy a főhadnagy ur Topercer Imre autójával mint Erőlyes főhadnagy Bártfára utazott. Közben látogatást tett Miskolczon is, de innen hamarosan ellépett. — Alig hogy a detektívek jelenté-üket megtették, a rendőrségben bejelentette, hogy egy Erőlyes nevű főhadnagyot Bártfára szállított, Bártfáról Eperjesre, ahol a főhadnagy nagy bocsánatkérésrel azt mondta, hogy pénze nincs, ő rokonainál Eperjesen fog maradni, hogy holnap Kassán lesz és a 144 korona fuvar számát a Kovács-utca 22. szám alatti lakásán kifogja egyenlíteni.

Építési rajzoló.

Topercer a főhadnagy urnak bedült és Eperjesen hagyta. Másnap a főhadnagy lakásán megjelent és a házban arról értesült, — hogy ott semmiféle főhadnagy nem lakik. Topercer tehát a rendőrségre ment és ott az álfőhadnagy fényképét megszerezte és az eperjesi rendőrséget megkereste, hogy a sok nevű főhadnagyot keresse. Az eperjesi rendőrség megállapította, hogy az álfőhadnagy azonos Gál Jenő 31 éves, eperjesi születésű, rovott multu építési rajzolóval, akinek szülei Eperjesen laknak és tegnap délután az álfőhadnagyot sikerült el is fogni és letartóztatni.

Letartóztatva.

Gaal Jenő a terhére rótt büncselekményeket beismerte és azzal védekezett, hogy őt szélhámosná a rendőrség üldözései tették. De ez a védekezés sorsán nem nyírt, mert Gaal nemcsak szép hazánkban csalt, lopott, — hanem Amerikában is. Ott Tonkay John birtokából 1910. évben 50—50 dollárról szóló pénzes utalványt ellopott, azokra Tonkay John nevet ráhamisította, az utalványokat Neuset János bankárnál beváltotta és Amerikából

megszökött. Három év alatt az egész világot bebarangolta, sőt a francia idegen légióban is szolgált, onnan is megszökött, mert ott is csalt, lopott.

A nagystilű szélhámost az eperjesi rendőrség az eperjesi kir. ügyészségnek átadta.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy a volt

„Balaton” kávéházat

a mai kor igényeinek megfelelően teljesen újonnan átalakítottam. — Egyidejűleg

„Emke” kávéház

néven a mai napon ünnepélyesen megnyitom

Törekvésem oda fog irányulni, hogy úgy ezután is, mint ezideig nagybecsű vendégeimnek pártfogását kiérdemeljem.

Minden este cigányzene.

Kellemes szellős kávéház. Elsőrendű tekeasztalok. Az összes bel- és külföldi lapok. Termelőktől beszerezett és tisztán kezelt borok. Kőbányai sör. — Pontos kiszolgálás. Nagy kerthelyiség.

Tisztelettel

Marton Endre.

Az Andrássy-párt megalakulása.

Budapest, szept. 15.

(Telefonjelentés.) Gróf Andrássy Gyula vasárnap megalakította pártját „Országos alkotmánypárt” címmel. A pártalakítás iránt inkább azok érdeklődtek, a kik lemaradván a hatalomról, a zavart keresik, hátha kinálkozik egy kis halászléi alkalom.

Az alakuló gyűlésen gróf Andrássy terjedős beszédben ismertette céljait, amelyet ő maga is nyíltan a hatalom elnyeréséért állított fel. A cél tehát meg van jelölve, csak a program hiányzik belőle.

Tárgyilag elfogulatlansággal meg lehet állapítani, hogy ugy a program, mint általában Andrássy Gyula egész beszéde minden politikai körben a legnagyobb csalódást keltette. Noha a pártalapítók maguk előre jelezték, — hogy ellenzéki párt nem adhat konkrét részletes programot, — mégis — bár terjedős elmefuttatást nyújtottak az államélet minden ágazatára vonatkozóan — de egyetlen egy új gondolatot, vagy tervet nem produkáltak, kivéve annak bevallását, hogy a hatalomra törekszenek.

Ezzel az üres gyakorlati érzékel nem bíró programmalansággal a munkapártot is szinte zavarba hozták, mert jóformán még vitatkozni sem tud ezzel az úgynevezett programmal.

Mert ami abban konkrét dolog foglaltatik, az a munkapárt programjából van átvéve. Ami pedig az elkövetett, állítólagos alkotmányselelmekre vonatkozik, már annyiszor és olyan erőteljesen meg van cáfolva, hogy azzal foglalkozni ma már alig érdemes.

Még azt a kérdést sem tisztázták a pártalakításnál, hogy bemegy-e az új október 10-én a képviselőházba.